

eip-agri
AGRICULTURE & INNOVATION

Sodelovalni način delovanja za inovacije v kmetijstvu

financirala

Evropska
komisija

SL

Evropsko partnerstvo za inovacije na področju kmetijstva (EIP-AGRI) si prizadeva spodbujati konkurenčno in trajnostno kmetijstvo in gozdarstvo, ki bosta z manj dosegli več in bolje. Osredotoča se na sklepanje partnerstev in povezovanje ljudi prek različnih dejavnosti po vsej EU.

EIP-AGRI spodbuja vzpostavljanje operativnih skupin, financiranih prek programov razvoja podeželja. Operativna skupina je skupina ljudi (in organizacij), ki se odločijo, da bodo sodelovali pri posebnem inovativnem projektu. Člani so lahko kmetje, raziskovalci, svetovalci, podjetja in predstavniki nevladnih organizacij. Prejmejo sredstva za skupno delo na konkretnih praktičnih rešitvah za probleme ali inovativnih priložnostih, ki lahko koristijo tudi drugim v EU.

Vzpostavljanje takih skupin, iskanje partnerjev in delo z ljudmi iz drugih poklicev ali področij je včasih lahko težko. Sodelovalni načini delovanja lahko pomagajo pri povezovanju različnih ljudi, da razvijejo nove projekte in rešitve.

Ta dokument izpostavlja in razlaga nekatere načine takega sodelovanja, ki so že bili uporabljeni pri kmetijskih pobudah v Evropi. Prosimo, sporočite nam, če imate kakršne koli druge primere podobnih pobud. Pošljite nam morebitne vire – članke, videe, spletna mesta itn. na servicepoint@eip-agri.eu.

Kazalo

Do inovacij s sodelovanjem, pogoji za uspeh	3
Kako začeti, sestaviti skupino in srečati ljudi	4
Metode skupnega dela	6
Primeri iz regionalnih projektov	8
Infografika - sodelovalni načini delovanja pri kmetijskih pobudah	12

► Do inovacij s sodelovanjem, pogoji za uspeh

To vprašanje je bilo pred kratkim temeljito obravnavano v okviru vseevropskega **projekta SOLINSA**, ki ga financira EU. Cilj konzorcija 11 partnerjev iz 8 držav je bil najti načine za zagotavljanje podpore razvoju skupin LINSAs (Learning and Innovation Networks for sustainable agriculture – Mreže za učenje in inovacije za trajnostno kmetijstvo). To so mešane skupine kmetov, raziskovalcev in drugih ljudi, ki si s skupnim delom prizadevajo doseči inovativno in trajnostno kmetijstvo. Opravili so raziskave na terenu po vsej Evropi, da bi ugotovili, kakšne metode se uporabljajo za preizkušanje sodelovalnih načinov delovanja v skupinah in določanje, kako različni ljudje delujejo z drugimi v kmetijskih projektih. "Iz teh praks smo se učili in si prizadevali razširiti jih čim širše po Evropi", pravi Nigel Curry (Univerza zahodne Anglije, Bristol). V okviru projekta SOLINSA so pripravili številne publikacije in tečaj za posrednike inovacij (glej stran 6 te brošure).

"Delo v skupinah lahko spodbudi inovacije."

Gianluca Brunori (Univerza v Pisi)

"Delamo s sodelovalnimi metodologijami in ... pri tem uživamo!"

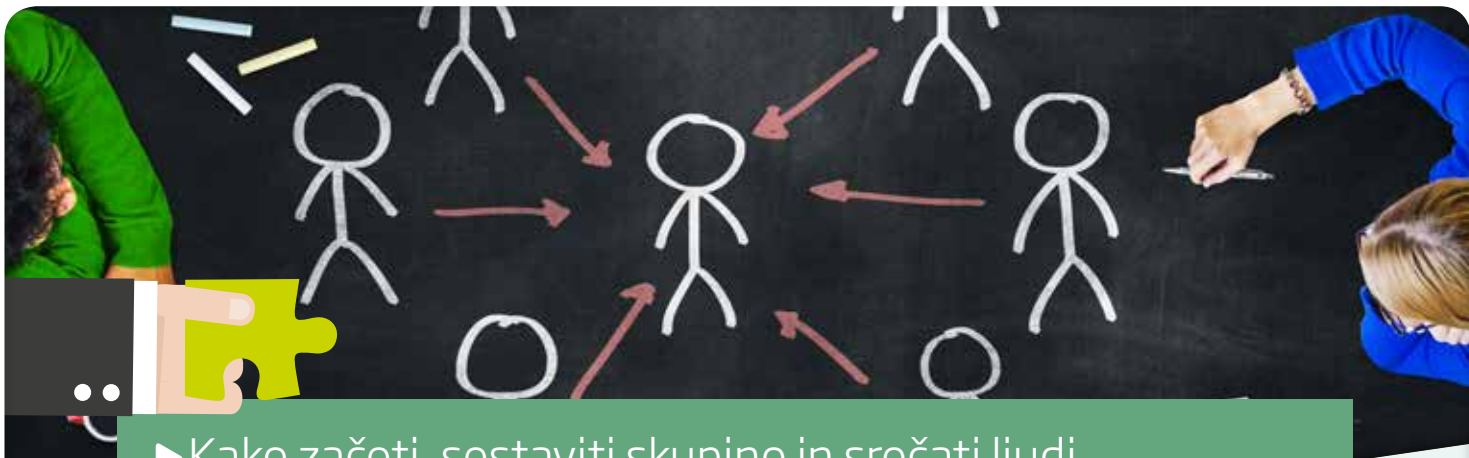
Gusztav Nemes (Inštitut za ekonomiko, Madžarska akademija znanosti)

"Spodbujanje oblik učenja, ki temeljijo na potrebah, so raznolike in sodelovalne, lahko privedejo do vzajemnosti in izmenjav med ljudmi, ki bi se sicer morda ne srečali, in do inovacij v kmetijstvu!"

Dominique Barjolle (FiBL)

Izjave partnerjev SOLINSA

► Kako začeti, sestaviti skupino in srečati ljudi

Tu je nekaj primerov, kako lahko sestavimo nove delovne skupine in spodbudimo interakcijo:

► Innov'Action: Dnevi odprtih vrat na kmetijah

Kmetijska zbornica v Franciji vsako leto organizira dogodek, imenovan Innov'Action. Dogodek promovira inovativne kmetijske prakse, ki izboljšujejo ekonomsko, socialno in okoljsko učinkovitost kmetij. Izbrane inovativne kmetije za en mesec (običajno maj ali junij) odprejo svoja vrata in predstavijo svoje inovativno orodje, tehnologije, metode in raziskave na kmetiji. Informacije se razširjajo kolikor je mogoče široko prek vodičev, zanimivih videov in državnih medijev, vključeni pa so tudi družbeni mediji. Leta 2014 se je pokazalo, kako popularna je pobuda, saj je 250 kmetij odprlo vrata več kot 20.000 obiskovalcem.

Povabite ljudi na kmetijo. Pokažite, kako delujejo inovativni postopki!

www.innovaction-agriculture.fr

► Rede INOVAR: Posredniški dogodki

Rede INOVAR je portugalska mreža za inovacije, ki temelji na prenosu tehnologij in znanja na področjih kmetijstva, hrane in gozdarstva. Novembra 2014 je Rede INOVAR v sodelovanju s portugalsko nacionalno mrežo za podeželje na državnem

sejmu Portugal AGRO organiziral posredniški dogodek B2B. Namen dogodka je bil postaviti temelje za prihodnje inovacijske projekte, tako da se zagotovijo priložnosti za srečanja med podjetji, združenji, raziskovalnimi ustanovami in drugimi strokovnjaki v kmetijstvu in proizvodnji hrane. Pred dogodkom so udeleženci lahko dostopali do zbirke podatkov o zamislih za raziskovalne projekte, pri katerih bi sodelovali na primer kmetje, raziskovalci, svetovalci in kmetijska podjetja. Udeleženci so lahko poiskali zamisli, ki bi bile primerne zanje, in se dogovorili za sestanek z osebo za stike. Tako so bili na dan dogodka napoteni k ljudem, ki so bili posebej zanimivi za njihovo delo, in vzpostavili so se številni novi stiki in projektni konzorciji.

Pred dogodkom določite skupne točke različnih udeležencev in zagotovite, da se bodo srečali.

www.redeinovar.pt

[Portuguese NRN](#)

[Innovation projects catalogue used for scheduling meetings](#)

► Foodlinks: izkustvene skupnosti

Foodlinks je evropski projekt za posredovanje znanja, katerega namen je spodbuditi trajnostno porabo in trajnostno proizvodnjo hrane. V okviru projekta, pri katerem so obravnavali številne študije primerov, je bila vzpostavljena "izkustvena skupnost", to je skupina ljudi s skupnim interesom ali problemom, povezanim s trajnostnimi prehranskimi sistemi, ki iščejo možne rešitve. Izkustvene skupnosti morajo vključevati znanstvenike, oblikovalce politik in predstavnike organizacij civilne družbe. To so neuradne skupine, ki so uspešne, kadar si njihovi člani aktivno izmenjujejo informacije in izkušnje. Povezovalci lahko pomagajo pri začetku delovanja izkustvene skupnosti, tako da spodbujajo sodelovanje in vzajemno delovanje prek sodelovalnih orodij za posredovanje znanja na spletnih in osebnih sestankih. V svoji publikaciji Posredovanje znanja v izkustvenih skupnostih - praktična priporočila pišejo, "vzpostavitev izkustvene skupnosti je dejansko proces gojenja: skupnost se mora razviti in rasti, kar zahteva veliko skrbi, pozornosti in ustreznega povezovanja."

Redni uradni sestanki v skupnosti (in zunaj nje), ki jih vodijo povezovalci z uporabo različnih sodelovalnih metod.

www.foodlinkscommunity.net
[Knowledge Brokerage in Communities of Practice - Hands on Recommendations](#)
[Brochure of tools for knowledge brokerage](#)

► FarmCafe: spletno mesto za srečanja

FarmCafe je novo flamsko nepridobitno računalniško okolje za sodelovanje, ki omogoča "nepričakovanim" partnerjem, ki bi se sicer redko srečali, da se najdejo in začnejo delati skupaj. Kmetijski podjetniki lahko srečajo strokovnjake (tehnične, finančne) in skupaj lahko postavljajo vprašanja ali prosijo za nasvet, začnejo načrtovati projekte in ukrepajo. Ti strokovnjaki tudi zagotavljajo praktične videe in članke za FarmCafe, ki so dostopni vsem, ki obiščejo to računalniško okolje.

Digitalna okolja lahko ustvarijo priložnosti za srečevanje ljudi, ki se drugače ne bi srečali.

www.farmcafe.be

Zbirališče (Meeting Point) na spletnem mestu EIP-AGRI je še eno računalniško okolje, kjer lahko poiščete druge ljudi in projekte, ki se ukvarjajo s podobnimi temami kot vi. Registrirajte se kot uporabnik [tukaj](#).

Storitvena točka EIP-AGRI je vzpostavila [skupino LinkedIn](#), v kateri lahko najdete morebitne partnerje za Obzorje 2020.

► Metode skupnega dela

Veliko je metod, s katerimi se lahko spodbudijo inovacije, potem ko se opredeli skupina s skupnimi interesi. V nadaljevanju sta predstavljena dva od številnih evropskih projektov, pri katerih so razvili take metode.

► SOLINSA: skupine, ki jih podpirajo posredniki inovacij

V okviru raziskovalnega projekta SOLINSA, ki ga financira EU, so razvili metodo za zagotavljanje podpore skupinam, ki se ukvarjajo z inovacijami v kmetijstvu. Metoda temelji na vključitvi osebe, ki nudi podporo, tj. "posrednika inovacij", ki skupino usmerja z uporabo sodelovalnih metod. Posrednik inovacij vodi razgovore, študijska potovanja, strateške igre in več (glej spodnji okvir z besedilom) in tako skupini omogoči ustvarjanje inovacij. Lahko deluje kot povezovalac, "tradicionalni" svetovalec, strokovnjak ali izvajalec tehnične podpore, odvisno

od skupine. Njegova vloga se lahko s časom spreminja. Posrednik inovacij mora temeljito razumeti kmetijstvo in biti več v sporazumevanju in povezovanju. Posredniki inovacij povezujejo kmete, raziskovalce in druge, da vzpostavijo inovativne projekte, ki vključujejo operativne skupine. V okviru projekta Solinsa je bil pripravljen program usposabljanja za te posrednike inovacij.

www.solinsa.org

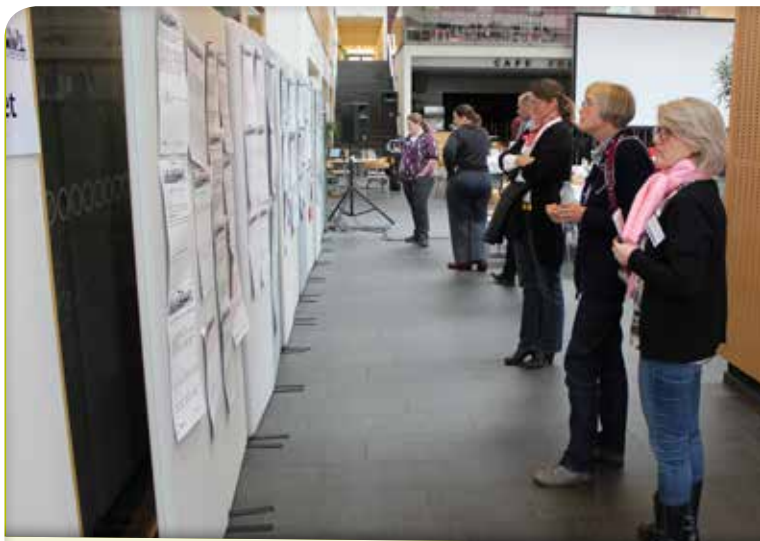
[Program usposabljanja Solinsa](#)

Osebe, ki nudijo podporo, usmerjajo mešano skupino, da doseže svoje cilje. Pri tem so ključne sodelovalne metode:

- **Razgovori:** posrednik inovacij se pogovori z vsakim članom skupine posebej.
- **Študijska potovanja:** potovanje v skupini na obisk k drugim skupinam ali projektom. Premor, uporaba znanja na nečem novem. Odkrivanje drugih načinov delovanja. Odpiranje duha z odkrivanjem, kaj drugi delajo drugače.
- **Strateške igre:** igrive dejavnosti za prebijanje ledu ali dvig energije, vaje za sproščanje napetosti, da se zagotovi povezanost skupine in prijetno ozračje.
- **Svetovna kavarna:** sodelovalna razprava v večjih skupinah. Udeleženci se razdelijo v manjše skupine in začnejo zapisovati svoje zamisli na papir. Vsaka skupina se postopno pomika naprej ter prebere vsak list papirja in doda svoje zamisli.
- **Sodelovalni video:** skupina ustvari svoj film. Snemanje videa je enostavno in dostopno, hkrati pa je odličen način za povezovanje ljudi, da raziščejo vprašanja, izrazijo skrbi ali da so preprosto ustvarjalni in pripovedujejo zgodbe.

Še veliko več primerov je podrobno opisanih v njihovi publikaciji [Sinteza učnega procesa](#).

► Engage2020: sodelovanje med družbo in znanostjo

Engage 2020 je še en raziskovalni projekt, ki ga je financirala EU, o reševanju družbenih izzivov s sodelovanjem družbe in znanosti. Njegov cilj je bil raziskati, kako so člani družbe vključeni v raziskave in inovacije ter z njimi povezane dejavnosti. V okviru projekta so preučevali načine vzpostavljanja takega sodelovanja, ki omogočajo znanstvenim sistemom, da se odprejo in vprašajo družbo, v kateri smeri želimo vsi skupaj delati?

To je tudi osrednja točka dela operativnih skupin in drugih projektov z več udeleženci, ki premoščajo vrzel med znanostjo in kmetijsko prakso. Pri projektu so pregledali uporabne metode in orodja za vključevanje javnosti. Poročilo o projektu vas popelje skozi različne metode, odvisno do tega, kaj želite doseči, na koncu pa je informacijski list o vsaki metodi (glej spodnji okvir z besedilom).

engage2020.eu

Raziskovanje, ki temelji na skupnosti

Skupnost je vpletena v vse faze raziskovalnega procesa, od postavljanja vprašanj do načrtovanja in izvedbe raziskav, razlage izsledkov in sporočanja. Tako so raziskave osredotočene na boljše razumevanje in izboljšanje nekega stanja.

Sodelovalno načrtovanje

Gre za načrtovanje sistemov za uporabnike. Izhodišče je posvetovanje s posamezniki in organizacijami skupnosti. Sledi interaktivni proces načrtovanja, ki vključuje preizkuse na terenu z uporabniki tako razvitih tehnologij in naprav.

Globoka demokracija - Lewisova metoda

Globoka demokracija se uporablja predvsem za dostopanje do in razkrivanje modrosti, ki je že v skupini, in zlasti za sproščanje ustvarjalnega potenciala, ki nastane v spornih razmerah. Pri klasični demokraciji ljudje volijo in odloči večina. Pri globoki demokraciji pa povezovalc spodbuja izražanje mnenja manjšine.

Posvetovalne delavnice

Posvetovalne delavnice so oblika skupinskih razprav s povezovanjem, ki udeležencem dajo priložnost, da vprašanje obravnavajo temeljito, izpodbijajo mnenja drugih in oblikujejo mnenja in argumente, da izoblikujejo informirano stališče.

Še veliko več primerov je podrobno opisanih v njihovi [publikaciji Metode in orodja za vključevanje javnosti](#).

► Primeri iz regionalnih projektov

*Kako lahko omenjene metode uporabite za inovacije v vaši regiji?
Nekaj primerov:*

► Vključevanje deležnikov v Varni, Bolgarija

V Varni v Bolgariji je bila v okviru projekta F:ACTS! pripravljena interaktivna načrtovalna delavnica z namenom vključiti lokalne prebivalce v pomembno študijo o vodi. Uporabili so metodo Sketchmatch, skupinski način iskanja scenarijev prihodnosti, se pravi rešitev ali novih sistemov za izboljšanje danih razmer. Proces se je začel s podrobno razpravo o vseh vidikih problema. Tehnični načrtovalci so skupaj z različnimi lokalnimi in regionalnimi deležniki razvijali scenarije prihodnosti in jih prikazali na skiciranih zemljevidih. Vsak je lahko prispeval svoje zamisli in izrazil pomisleke o vsaki predlagani rešitvi. Nato so se udeleženci razdelili v tri skupine in vsaka skupina je razpravljala o problemu, predlagala rešitev in oblikovala najboljši scenarij prihodnosti. Glede na njihovo poročilo je bila metoda učinkovita, saj so inženirji dobili dragocene informacije o naravnih procesih v kraju, ki niso bili nikoli izmerjeni, a so jih lokalni prebivalci poznali.

“Metoda Sketchmatch”:

Oblikovanje prihodnjih rešitev ali sistemov skupaj s številnimi različnimi ljudmi in skupinami, na katere vpliva neka potreba ali problem.

F:ACTS! Handbook

► Kmetijskookoljsko sodelovanje v Wuustwezelu v Belgiji

Na drugem pilotskem območju projekta F:ACTS! so preizkusili drugo metodo. Tokrat v kraju Wuustwezel v Belgiji, kjer so kmetje s skupnim delom izboljšali posamezne projekte, povezane z gospodarjenjem z vodami. V severni Flandriji so pogoste poplave in suše. Leta 1999 so zgradili veliko nasipov, da bi zadržali vodo v majhnih jarkih na kmetijskih zemljiščih. Deset let pozneje je občina Wuustwezel opazila, da kmetje potrebujejo več smernic in pomoči, da bodo jarke uporabljali čim boljše. Da bi si dali nov zagon in zagotovili več znanja vpletenim kmetom, so se kmetje s pomočjo centra agrobeheercentrum ECO² (sodelovanje med flamsko vlado in sindikatom kmetov) združili v skupnost. Nato so v projekt vključili bližnje občine, pridružilo se je še več kmetov, da bi razpravljali o novih pobudah in dobili osebna navodila. Mathias Vanspringel, grobeheercentrum Eco², pravi, "Kmetje so že opazili dodano vrednost ukrepov in priznali, da tak način najbolj spodbuja nadaljnje sodelovanje."

Skupno delo, izmenjava znanja in izkušenj za izboljšanje posameznih projektov, ki imajo podobne cilje.

F:ACTS! Handbook

► Ustvarjanje močnih povezav med kmeti in prebivalci na območju Saclay v Franciji

Saclay je kmetijsko območje blizu Pariza, ki je pod pritiskom zaradi okoliške urbanizacije. Leta 2013 je združenje Terre et Cité organiziralo dva dogodka tehnologije odprtega prostora (angl. Open Space Technology) (glej spodnji okvir z besedilom) na temo hrane na območju Saclay. Njihov namen je bil vzpostaviti močne povezave med kmetijstvom in prebivalci bližnjih krajev ter razmisliti o konkretnih projektih v zvezi s kmetijstvom in naravnimi območji. Na teh dogodkih se je zbralo 200 ljudi: kmetijske institucije, državljani, lokalni organi oblasti, raziskovalna podjetja, študenti itn. Postavljeni sta bili dve konkretni vprašanji: "Kako razvijati kakovost hrane in dati zagon lokalni proizvodnji?" in "Kako skupaj zgraditi živahno in prijetno območje?". Dogodka sta omogočila plodno izmenjavo mnenj med deležniki, ki nikoli niso delali skupaj, in ustanovljena je bila Lokalna akcijska skupina. Thomas Joly, predsednik Terre et Cité, je rekel, "Ta dogodka sta igrala pomembno vlogo pri aktivnem vključevanju vseh lokalnih deležnikov. Nekateri projekti so že končani, še več pa jih bo izvedenih s pomočjo programa LEADER."

terreetcite.org

saclay.carte-ouverte.org

Tehnologija odprtega prostora (Open Space Technology - OST)

Pri OST je pomembno, da se začne brez uradnega dnevnega reda, treba je le določiti glavni namen ali temo. Prisoten je povezovalec, vendar le zagotavlja, da je skupina tista, ki določi, o čem bo razpravljala in kako. Z oglasnimi deskami in hitrimi sestanki se zagotovi, da so vsi slišani. Ključna je samoorganizacija. OST je uporaben v skoraj vsakem okviru, vključno s strateško usmeritvijo, vizijami za prihodnost, reševanjem sporov, posvetovanjem z deležniki itn.

► FarmPath: poti k regionalni trajnostnosti kmetijstva v Evropi

V portugalski regiji Alentejo so se okoljske organizacije, kmetje, lastniki zemljišč, podjetja in lokalne občine zbrali, da bi preučili vzdrževanje regionalnega sistema kmetijskih zemljišč, gozdov in pašnikov (Montado). Montado je zelo pomemben za to območje in njegovo dediščino. Združuje kmetijstvo, gozdarstvo in pašo ter zagotavlja številne izdelke in storitve. V okviru raziskovalnega projekta Farmpath, ki ga je financirala EU, so v sodelovanju z lokalnim prebivalstvom oblikovali vizije za prihodnost in se osredotočili na določitev poti do njihove uresnitve. Skupina Farmpath (kot povezovalci) je opravila posamezne razgovore in vodila delo štirih skupin, oblikovanih glede na vrsto deležnikov, da so pripravili vizije za prihodnost Montada v letu 2030. Na zadnji delavnici, na kateri so bili vsi udeleženci ter deležniki in raziskovalci iz države, so skupaj oblikovali in analizirali poti do uresnitve teh vizij.

Teresa Pinto Correia, koordinatorka projekta Farmpath z Univerze v Évori, nam je povedala: "Ena od vizij je predvidela boljšo tehnologijo, novo identiteto podeželja, stopnjevanje proizvodnje in zmožnost ekonomsko preživeti. Drugi so poudarili močno okrepitev podeželskih vrednot in življenjskega sloga z oblikovanjem regionalne blagovne znamke, novim načinom razmišljanja in sodelovanjem v podeželskih skupnostih ter med podeželskimi in mestnimi mrežami."

Ta metoda vključuje sodelovalno oblikovanje vizij, pri katerem ustrezne skupine določijo načrte za prihodnost, osredotočeni pa so na to, kako jih uresničiti. Skupine najprej posamič in nato skupaj načrtujejo pravo pot do cilja.

www.farmpath.eu

► Igra za izgradnjo novih sistemov in prilagajanje spremenljivim razmeram (Francija)

Trajnostna mreža za kmetijstvo (po francosko RAD) zbira skupine kmetov in promovira ekonomske in ekološke kmetijske sisteme. Pred kratkih je bila vključena v razvoj igre "krmni remi" (Rami fourrager®) v sodelovanju z INRA, Idele in drugimi skupinami kmetov. To je strateška igra, ki podpira razmišljanja kmetov (ter svetovalcev in drugih udeležencev) o prilagoditvi živinorejskih sistemov novim izzivom, kot so podnebne spremembe. Kmetje, raziskovalci in svetovalci skupaj razpravljajo o najboljših prilagoditvah sistema paše in potrebnih odločitvah ter uporabi posebne programske opreme. Skupaj načrtujejo novo, inovativno kmetijo.

Krmni remi: strateška/resna igra

Igro uporabljajo kmetijski svetovalci, raziskovalci in majhne skupine dveh do štirih kmetov. Obravnavajo skupen problem, tako da s pomočjo posebej za to oblikovanih preglednic načrtujejo živinorejski sistem.

www.solinsa.net

Poročilo o študiji primera LINSA: Francija
Institut de l'Élevage: 'Rami fourrager'

